

i, at man nu forlanger, at de Geistlige skulle undergives Værnepligten, og endelig har man sagt, at man ikke vil sætte en Præmie paa Speculationen, at man ikke vil være med til at gjøre det muligt for Nogen ved at sætte sig ned og drive Næringsvet som Sjælesørger at unddrage sig Værnepligten. Jeg nægter ikke, at disse Ord hverken klinge listlige eller lystelige. Hvad nu Statens Krav angaaer, saa vil jeg ikke derimod stille Kirkens Krav; jeg troer ikke, at Kirken har nogen Ret i saa Henseende, og jeg veed ialtfald ikke, hvilket Organ Kirken skulde bruge til at gjøre denne Ret gjældende. Heller ikke mener jeg, at Geistligheden som Stand har nogen Ret til at forlange sig fritagen for den almindelige Værnepligt, thi jeg erkjender ikke, at den Geistlige i saa Henseende er anderledes stillet end enhver anden Statsembedsmand; men jeg troer ganske vist, at det strider imod den præstelige Gjernings Natur, imod Sømmelighedsbegrebet, seet fra et christeligt Standpunkt, at en Mand, der er ordineret som Præst, skal være udsat for at udskrives til Soldat. Jeg troer, at det vil være en stor Mængde her i Landet, som ikke vilde synes om, at en ordineret geistlig Mand kastes ind i Soldaterhaandværkets allermaterielleste Trivialiteter. Selv om det nu kun dreiede sig om at udskrive de Geistlige blot som Combattanter, som Soldater til at gaae i Krigen, ja, da vilde jeg heller ikke hert være enig. Jeg troer ikke, at det er ønskeligt, at de, der fra Prædikestolen prædike Forsønlighed og Kjærlighed, skulde tage Sværdet i Haanden og gaae ud og slaae Foll ihjel. Man har vel anført, at der er mange Biskopper, som tidligere ere dragne i Krig, og man har nævnt Biskop Absalon og Jens Beldenaf, og jeg veed ikke hvilke Andre, men hertil kan kun svares: andre Tider, andre Forhold. Jeg troer sandelig ikke, at Nogen nu vilde synes om at see en af Landets Biskopper hugge ind paa Tjenden i Epidien for et Cavalleriregiment. (Stemmer: Jo, Jo!) Ja, det kan dog ialtfald ikke nægtes, at det vilde see meget besynderlig ud. Præstens Gjerning er en Fredens Gjerning, og den skal han blive ved. Jeg veed

ikke, om Nogen i den senere Tid er gaaet over Fælleden og har seet, hvorledes det unge Mandskab nu indøves; jeg troer ganske sikkert, at det er en meget hensigtsmæssig Maade til at gjøre dem høielige og smidige og i det Hele udvikle deres Legeme, men jeg kan dog virkelig ikke nægte, at det vilde vække den høieste Grad af Forbauselse, idetmindste for endeel Mennesker, naar de saae deres Præst staae der og gjøre de Bevægelser, jeg har sigtet til; men jeg vil endda lade dette staae hen, det er jo muligt, saaledes som Forholdene stille sig, at en Mand ikke vil blive udtaget til Tjeneste for længe efter den Tid, han er bleven indøvet som Recruit; men dersom en Præst skal indtræde i den militaire Stilling, da kan han ikke paa nogen Maade slippe enten for Exercitsen og alle de Trivialiteter, som dermed ere forbundne, eller for Casernelivet. Nu er der Nogle, som have sagt: Ja hvad gjør det, hvorfor skal en Geistlig ikke ligesaa godt kunne være Soldat som en Amtmand eller Dommer — jeg skal ikke gaae høiere i Veiret. Ja, dertil svarer jeg: Mig skal det ikke i mindste Maade genere at see min Amtmand staae Skildvagt, mig skal det ikke i fjerneste Maade anfægte, om den Dommer, der imorgen skal domme i en Eidsag, i en Sag, der for mig er af høieste Vigtighed, gaaer paa Fælleden og lærer Forskjellen mellem Høire og Venstre. Det er ganske vist, at Hærloven har krævet store Offre; men jeg troer alligevel, at de Offre, den har krævet, ikke ere saa store, at man skulde gjøre et saadant Brud paa Sømmeligheden som det Mange nu tilsigte. Man har anført, at Præsterne tildeels selv vare Skyld i, at man nu forlangte, at de skulde være Soldater, ja, det skal jeg ikke sige Noget imod; jeg nægter ikke, at jeg oftere idetmindste har hørt udtale, at Præsterne i forrige Krig have prædiket om at slaaes til sidste Mand og saaledes vist sig overordentlig krigeriske, men derfor mener jeg ikke, at hele Standen bør lide. Man har ogsaa fra enkelte Sider — jeg veed ikke, om det er udtalt her — i det Hele anset over den Maade, hvorpaa Præsterne røgte deres Gjerning, men dette skal jeg ikke nærmere gaae ind paa. Jeg har